

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: Aust-Agder

Tilleggsspørsmålnr. 7

Herad: Hærefoss

Emne: Skar.

Bygdelag:

Oppskr. av: Olav Alfson Gausloa

Gard: Gausloa

(adresse): Gausloa st.

G.nr. 33 Br.nr. 9.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Etter oppgave fraa

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke)

Anne Gausloa
69 aar.

SVAR

1. Bennevelsen „hjilpefor“ blev brukt i Hærefoss.
2. Ordet skar for bork og bram for ris av bjørke og osp.
3. Skar Skaver.
4. Fraa gammelt var her brukt skar men de fleste steder bare som hjelpefor i forknipe om voaren.
5. Av treslag som blev brukt i Hærefoss til skar var ospa den mest brukt, da her var mest av den. Ravn blev ogsaa brukt, men den blev kakt i ei gryte for bruken og løgen blev tilsatt lit mjøl. Furu blev ikke brukt til skar, men smaa furu og greiner blev brukt til gjeitefor.
6. Skarosp kaltes ospa naar den hadde ein vis tykkelse fraa 5 til 10 Cm.
7. Rømet er utkjent i Hærefoss.
8. Bare ku og sau fikk skar til vanlig, men var hoimangelen stor fikk ogsaa hesten skar. Gjeita matte ta skare selv av greiner og busker av furu og lauvtre.

- Skar av sar var ikke brukt her og var ikke likt av ku eller sau, men gjenta tok den. Skave blev gitt sam- med litt hoi.
9. Der blev meir melk naa kua fikk skar. Fløte og smør blev finere paa kolor naa der bruktes skar og kua blev fin i hoara.
 10. Som regel blev starveden kjørt hjem paa skarefore om vaaren, men ogsaa skæft paa skogen, og oppr sekker og bert hjem paa ryggen. paa frug eller ski.
 11. "Markaskag" er ukjent her
 12. "Skarved"
 13. "Marka" er ukjent i Hærefoss.
 14. De var helst om vaaren skave blev henta fraa skogen, men mange hadde liggende skar om vinteren og brukte de fraa høsten av. Dei tok skave av osp som var laura om høsten
 15. F. vedsjulet og inne i stoga ved pui sen om kvellen
 16. Til skaving var follekniven de vanlige for smaa og smal ved og for korte kubber til skaving inne i stova. men ute paa tunc eller i skogen for større ved blev brukt skarveniv med handtak i begge ender. Ljostrot blev ogsaa brukt. i mangel av kniv.
 17. Smaa og kort starved blev holt med haanna og brukt follekniv. til større ved blev brukt et skur i en større stokk. Starstokken blev lagt i skura

og festa med en bløi eller kile og i andre enden i kloflegrin satt med i jora eller snøen

18. Maaten er ikke kjent her

19. De smaa og korte holdes med hanna og dei store med et bein paa hver side av stokken og kniven med begge hender.

20. Veden blev kalt "Skarved"

21. Borken blev kalt skar eller skarflis

22. Baade smaa og store stokker De som blev skaft inne i stoga hadde vanlig brunvedslengde. F. skogen 7 alen.

23. Skarve blev veden kaldt. Dei andre bennevelsene er ukjent i Hærefoss.

24. De var nokke slike at skarflisa som var tynn og fin blev best litet. Ingen ting av veden skulle folle med, men flisa skulle sjeres paa kant av kubben

25. Til almindelig onnsve og ospra var berlig god til bakstevre og under "hulla" eller "lakka" tie flodbrød.

26. Skar til for er ikke brukt i Hærefoss siden omkring 1890 oora efter de gamle folk forteller, men brom brukes de enda av om vaaren og saa i dag.

Tilleggsliste tie m. F.

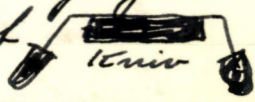
1. Dette er ikke kjendt i Hærefoss.

2. De er heller ikke kjendt her at kjøtte blev svart av skar.

3. Har aldrig hørt av gamle folk at melke fra skarvera ku var farlig for kalv eller smaa gris.

4. Her i Hærefoss var de som for nevnt fornmaa som bestemte hvor meget.

der måtte skaves for å hoberge dyra om voren. Slike regler som i Vest-Agder kjennes ikke her.

5. Her bruktes bare follekniiv og skar-kniiv (bannekniiv) til skaving og kniven såa omtrent slik ut 
6. Ukjent her.
7. I Herfoss er nok så meget lauvred og i gammel tid var lauvred uten verdi her. Så alle som trengte skav fikk lov å ta uten vederlag.
8. Ikke kjendt her.
9. Ikke almening i Herfoss.
10. Svar i nr 7.
11. Skarvulle ikke kjendt her.
12. Har aldri hørt om dette i bygda her.